

Stadsledningsförvaltningen

Tjänsteskrivelse

2023-05-17
KS/2023:73

Svar på remiss av SOU 2023:9 "Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans"

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen överlämnar omvårdnadsnämndens yttrande tillsammans med stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse som eget yttrande över remissen.

Sammanfattning

Solna stad har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet ”Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans – ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet, SOU 2023:9”. Utredningens uppdrag har varit att analysera och lämna förslag på hur insatsen personlig assistans enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, hädanefter LSS, och assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken (2010:110) ska organiseras i ett statligt huvudmannaskap. Omvårdnadsnämnden har fått remissen för hantering och behandlar ärendet vid sitt sammanträde den 23 maj 2023 varefter nämndens beslut tillställs kommunstyrelsen.

Omvårdnadsförvaltningen har tagit fram ett förslag till yttrande utifrån en analys av betänkandets konsekvenser för brukare och det allmänna. Förvaltningen föreslår att Solna stad tillstyrker förslaget som helhet då fördelarna med ett samlat statligt huvudmannaskap klart bedöms överväga nackdelarna med en sådan ordning. Utredningens förslag om att nuvarande kvalifikation bör behållas tillstyrks, medan Försäkringskassans alternativa förslag om kvalifikation därmed avstyrks. Omvårdnadsnämnden har beslutat att överlämna tjänsteskrivelsen till kommunstyrelsen som förslag till yttrande.

Stadsledningsförvaltningen ser positivt på förslaget att staten ska ha ett samlat ansvar för såväl beslut som finansiering av assistansersättning. Av utredningen framgår det att kostnader som staden idag har för administration i nuvarande system ska övergå till staten. Staten räknar med att administrationen totalt sett effektiviseras motsvarande 240 miljoner kronor. Det innebär, om staten inte tar över kommunal administrativ personal, att de resurser som haft arbetsuppgifterna blir ofinansierade eftersom medlen flyttats till staten. Det är en fråga som bör uppmärksammas då den särskilt måste hanteras under den övergångstid som Försäkringskassan ska ha på sig för att ta över ärenden från kommunerna. Det finns även en osäkerhet kring hur ersättningen till kommunerna för det ansvar som kvarstår för utförandet kommer att innebära och där det är viktigt att hänsyn tas till att förutsättningarna inte är enhetliga över hela landet. Ersättningsnivåerna till kommunerna kan därmed komma att variera över landet.

Stadsledningsförvaltningen föreslår med anledning av detta att kommunstyrelsen överlämnar omvårdnadsnämndens yttrande tillsammans med denna tjänsteskrivelse som eget yttrande över remissen.

Anders Offerlind
Förvaltningschef

Nadja Palovaara
Nämndsekreterare

Yttrande över betänkandet Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans – Ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet (SOU 2023:9)

Dnr S2023/00990 Socialdepartementet

Sammanfattning

Solna stad har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet ”Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans – ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet, SOU 2023:9”. Omvårdnadsförvaltningen har tagit fram ett förslag till yttrande utifrån en analys av betänkandets konsekvenser för brukare och det allmänna.

Utredningens uppdrag har varit att analysera och lämna förslag på hur insatsen personlig assistans enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, hädanefter LSS, och assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken (2010:110) ska organiseras i ett statligt huvudmannaskap.

Solna stad tillstyrker förslaget som helhet och bedömer att fördelarna med ett samlat statligt huvudmannaskap klart överväger nackdelarna med en sådan ordning. Detta särskilt utifrån att en sådan ordning gynnar den enskilde. Solna stad instämmer med utredningens bedömning att ett samlat statligt huvudmannaskap leder till ökad likvärdighet, möjligheter för personer som har insatsen att flytta över kommungränser samt att staten har bäst förutsättningar att hantera insatsen som helhet. Solna stad har heller inga invändningar att, i likhet med vad som gäller enligt dagens ordning, fortsätta utföra insatsen om den enskilde begär det. Däremot invänder Solna stad mot det alternativa förslaget om kvalifikation där Försäkringskassan ska göra en sammanvägd bedömning av grundläggande och andra personliga behov. Solna stad instämmer i stället med utredningens huvudförslag om att nuvarande kvalifikation bör behållas.

Sammanfattningsvis ser Solna positivt på de föreslagna åtgärderna.

Förslag till beslut

Omvårdnadsnämnden överlämnar tjänsteskrivelsen till Kommunstyrelsen som sitt yttrande avseende betänkandet ”Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans – Ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet (SOU 2023:9)”.

Veronica Hässelborg
TF förvaltningschef

Bakgrund

Utredningens uppdrag har varit att analysera och lämna förslag på hur insatsen personlig assistans enligt LSS och assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken ska organiseras i ett statligt huvudmannaskap.

Utredningen har haft i uppdrag att analysera för- och nackdelar med ett samlat huvudmannaskap för såväl stat som kommun. Enligt gällande ordning har kommun och stat ett delat ansvar som skapar vissa svårigheter.

Ett statligt huvudmannaskap är att föredra framför alternativen

Ett statligt huvudmannaskap har fler fördelar än nackdelar

Solna stad ser positivt på förslaget att staten ska ha det samlade ansvaret för personlig assistans. Solna stad instämmer i utredningens bedömning att staten har bäst ekonomiska förutsättningar att hantera eventuellt ökade behov av insatsen. Vidare instämmer Solna stad i att ett samlat statligt huvudmannaskap minskar riskerna för att enskilda ska känna sig låsta till sin kommun. Därtill instämmer Solna stad i att ett statligt huvudmannaskap skapar bättre kontroll av felaktiga utbetalningar och fusk även om kommunen, i egenskap av utförare, har vissa bättre möjligheter att upptäcka bedrägeri genom sin lokala närvaro. Det är också rimligt att bedömningen av rätten till insatsen görs på central nivå för att åstadkomma likvärdighet över landet och garantera rättssäkerhet för den enskilde. Nuvarande ordning har dessutom inneburit dubbelarbete, och därigenom ökade kostnader för det allmänna, i och med att enskilda kunnat göra parallella ansökningar om insatsen hos två myndigheter. Detta kan heller inte anses fördelaktigt för den enskilde. Solna stad instämmer i att den föreslagna ändringen är positiv men kommer att innebära ökade krav på samordning mellan huvudmän. Eventuella nackdelar med ett statligt huvudmannaskap bedöms dock klart överväga nackdelarna. Solna stad tillstyrker sammanfattningsvis att staten får ett samlat ansvar för bedömning av insatsen som helhet, inklusive tillfälliga utökningar, samt finansiering.

Kommunen ska även fortsättningsvis utföra assistans om den enskilde begär det

Solna stad har inga anmärkningar på förslaget att kommunen ska fortsätta utföra assistans om den enskilde begär det. Solna stad instämmer i att kommunerna redan i dag har den organisation och erfarenhet som krävs för att utföra insatsen personlig assistans. Därmed är det Solna stads mening att det är rimligt att kommunen åläggs ett utföraransvar i och med kommunen redan har ett yttersta ansvar såsom följer av socialtjänstlagen (2001:453). Solna stad har således inga invändningar mot förslaget som sådant eller att ansvaret regleras genom en särskild bestämmelse i LSS.

En kvalifikation för personlig assistans

Den kvalifikation som gäller idag behålls

Solna stad instämmer med utredningens bedömning att den kvalifikation som gäller rätt till personlig assistans bör behållas även fortsättningsvis. Utredningens alternativa förslag, där Försäkringskassan gör en sammanvägd bedömning utifrån både grundläggande och övriga personliga behov, kommer sannolikt leda till en utvidgning av rätten till insatsen. Många personer behöver stöd med sina grundläggande behov med en omfattning omkring tre timmar utan att för den skull tillhöra den begränsade grupp av personer som enligt lagens förarbeten har ett särskilt intresse av att få hjälpen utförd av ett fåtal personer. Utredningens alternativa förslag är således inte förenligt med gällande praxis eller lagstiftarens intentioner med insatsen. En sådan ordning skulle också leda till att enskilda kan, genom val av fritidsaktiviteter eller hushållssysslor, tillskapa sig rätt till insatsen. Solna stad är därmed av åsikten att nuvarande kvalifikation och praxis bör behållas. Att behålla nuvarande kvalifikation har också fördelar i att den skapar möjligheter till flexibilitet i bedömningen. Vidare skapar det en förutsägbarhet för enskilda eftersom det inte innebär någon rättslig förändring från i dag.

Kommunerna ska inte längre medfinansiera assistansersättningen

Beslut och finansiering av verksamhet bör hållas ihop

Solna stad ser positivt på förslaget att staten ska ha ett samlat ansvar för såväl beslut som finansiering av assistansersättning. Solna stad instämmer i att det inte är rimligt att låta kommunen delfinansiera en insats den inte har inflytande över. En fortsatt medfinansiering hade också inneburit onödig administration och en orimlig användning av det allmännas resurser.

Överföring av ansvar och beslut från kommunerna till staten

De kommunala besluten ska föras över löpande

Solna stad tillstyrker att besluten ska föras över löpande. Enligt Solna stad föreligger det dock inga hinder mot att göra överföringen av alla beslut samtidigt. Då lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026 finns det gott om tid att förbereda och anpassa besluten så att en överföring går smidigt. Solna stad har goda förutsättningar för detta.